

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ**

Кафедра податків і фіскальної політики

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

***«Митні режими, їх характеристика та особливості
застосування»***

Виконав:

**Студент групи Фмо-41
Сабадаш Д.О.**

**Науковий керівник:
викладач**

***Титор Володимир
Йосипович***

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

**Члени комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)**

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль 2016

Зміст

Вступ.....	3
1. Загальна характеристика митних режимів: поняття, особливості та види.	5
2. Проблеми застосування та шляхи вдосконалення окремих митних режимів.	13
3. Зарубіжний досвід застосування митних режимів та можливість його використання в Україні.....	28
Висновок.....	33
Список використаних джерел.....	35

Вступ

Актуальність дослідження проблем правової природи та змісту категорії «митний режим», класифікації митних режимів зумовлена тим, що ця категорія у вітчизняній літературі та законодавстві не є чітко визначеною. З набранням чинності Митного кодексу України від 2012р. виявилася відсутність ефективної системи нормативних актів щодо порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України із застосуванням конкретних митних режимів, більше того ці нормативні акти містять дуже велику кількість колізій, що зумовлює проблеми в застосуванні митних режимів.

Митний кодекс України визначає митний режим як сукупність норм, встановлених законами України з питань митної справи, що залежно від заявленої мети переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України визначають порядок такого переміщення та обсяг митних процедур, які при цьому здійснюються.

Митний режим — основна категорія українського митного законодавства. Процес митного оформлення залежно від обраного митного режиму обумовлюється (а) вимогами законодавства до зовнішньоекономічної угоди, тобто мети переміщення товару і (б) здійсненням деякого обсягу митних процедур — операцій, що пов'язані із здійсненням митного контролю за переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України, митного оформлення цих товарів і транспортних засобів, а також зі сплacenням передбачених законом податків і зборів.

Обраний митний режим впливає на можливість переміщення деяких категорій товарів, порядок митного оформлення та митного контролю, обкладення митними платежами, а також визначає обсяг митних процедур, що мають трансформуватися у процесі митного оформлення товарів та транспортних засобів у конкретний митний режим.

За допомогою митного режиму визначають:

- порядок переміщення товару через митний кордон України залежно від його призначення (мети переміщення);
- умови знаходження товарів та можливе використання його на (поза)митній території;
- права й обов'язки користувача (беніфіціара) митного режиму;
- обсяг повноважень митних органів.

Метою роботи є визначити поняття митного режиму, як одного із видів адміністративно-правового режиму, який в свою чергу є видом правового режиму, систему та зміст митних режимів в Україні, розглянути класифікацію митних режимів, дослідити історичні аспекти розвитку митних режимів в механізмі державного регулювання зовнішньоторгової діяльності, дослідити проблеми застосування та шляхи вдосконалення окремих, найбільш не досконалих митних режимів.

Для досягнення поставленої мети в роботі вирішено такі основні **завдання:**

- визначення поняття та видів митних режимів;
- з'ясування особливостей застосування окремих видів митних режимів в Україні;
- розробка рекомендацій щодо вдосконалення механізму застосування митних режимів;
- сформулювати пропозиції щодо використання зарубіжного досвіду застосування митних режимів та можливості його використання в Україні.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають при переміщенні товарів і транспортних засобів через митну територію України, і до яких застосовуються засоби митного контролю.

Предметом виступають основи функціонування митних режимів в Україні та в зарубіжних країнах.

1. Загальна характеристика митних режимів: поняття, особливості та види.

На сучасному етапі поняття «режим» усе більше утверджується в юридичній науці як одна з найважливіших її категорій. Взагалі, поняття «режим», «правовий режим» і «адміністративно-правовий режим» є тісно взаємопов'язаними як «загальне», «особливе» та «часткове», що дає можливість з'ясувати сутність поняття «митний режим», застосувавши метод діалектики, основою якого є розкриття часткового через загальне.

Французьке слово «режим» - управління, може вживатися в значеннях: державний устрій; точно встановлений розпорядок життя; умови існування чого-небудь; система правил, заходів, запроваджуваних для досягнення певної мети.

Визначення ознак, що характеризують поняття «режим», утруднено тим, що в юридичній літературі, залежно від авторського підходу, вкладається різний зміст у це поняття, воно трактується у вузькому і в широкому розумінні. А.Е. Наташев та Н.С. Стручков висловили думку, що "режим" у вузькому значенні — це сукупність правил поведінки, а в широкому - вся система заходів, що використовується для досягнення поставленої мети [23, с. 100].

Слід зазначити, що широке тлумачення є більш прийнятним для визначення поняття «правовий режим», оскільки охоплює як правовий статус суб'єктів відносин, так і встановлені державою методи забезпечення передбачених законом правовідносин. Б.В. Ісаков визначає правовий режим як соціальний режим певного об'єкта, закріплений правовими нормами й забезпечений сукупністю правових заходів [1, с. 258].

Правовий режим можна визначити як систему норм права, що регулює суспільні відносини за допомогою засобів правового регулювання (дозволів, заборон, позитивних зобов'язань). При цьому критерієм поділу на галузеві види є найхарактерніший для певного режиму засіб правового регулювання.

Оскільки в правовому режимі діє особливий юридичний порядок, характерний для кожної галузі права, можна стверджувати, що правовий режим галузі права являє собою сукупність юридичних засобів регулювання,

опосередкованих галузевим методом правового впливу й характерними для галузі принципами.

Найважливішим критерієм для здійснення класифікації наявних адміністративно-правових режимів є об'єкт спрямування дії «режимних норм», їх спеціальна спрямованість на дотримання національної безпеки. Різновидом спеціальних адміністративно-правових режимів, спрямованих, зокрема, на безпеку економічну, є митний режим з усіма притаманними йому функціями [14, с. 102].

Притаманною тільки митному режиму ознакою є специфіка його об'єкта - правовідносини щодо встановлення порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон. Митний режим розглядається більшістю правознавців як один із видів адміністративно-правового режиму, який знаходить своє відбиття в наукових працях Д.М. Бахраха, О.П. Альохіна, Ю.М. Козлова, К.К. Сандровського, Ю.О. Тихомирова, С.В. Ківалова, О.М. Козиріна, М.І. Матузова, О.В. Малька та інших учених. У юридичній літературі, присвяченій митним режимам, розглядаються, як правило, тільки деякі його особливості, властиві митним режимам. Наприклад, О.М. Козирін стверджує, що за допомогою митного режиму визначаються: порядок переміщення товару через митний кордон; умови його знаходження на митній території чи поза нею; права й обов'язки користувача (бенефіціара) митного режиму; додаткові вимоги до товару й до статуту особи, яка переміщує товар, та ін. [15, с. 7]. Ю.О. Тихомиров до елементів загального митного режиму відносить: заходи економічної політики, тобто адміністративний вплив на ввезення й вивезення товарів шляхом встановлення заборони й обмежень, що передбачає ліцензування, квотування й застосування інших адміністративних важелів регулювання економічних процесів; митне оформлення; митні платежі; митний контроль; правила використання й розпорядження митними товарами і транспортними засобами [15, с. 411]. С.В. Ківалов зробив висновок про те, що сукупність правил, що встановлюють митний режим, визначається нормами міжнародних угод, правовими нормами національного законодавства й

нормами з технічним змістом, які регулюють права й обов'язки осіб у зв'язку з переміщенням товарів та інших предметів через митний кордон [1, с. 20].

В науковій літературі категорія «митний режим» вживається в значенні загального та спеціального митних режимів. Загальний митний режим розуміється як постійний загальнодержавний режим, який встановлює засади порядку переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів.

У юридичній науці триває полеміка стосовно розмежування категорій «митний режим» і «митно-правовий режим». Зокрема, В.С. Нерсесянц підкреслює, що зміст митного режиму становлять не тільки положення, які знайшли своє вираження в нормах права й, відповідно, є загальнообов'язковими, формально визначеними, охоронюваними державою, а й технічні норми (під час функціонування митного режиму посадова особа митного органу здійснює митний огляд із застосуванням технічних пристроїв) та інші норми (наприклад корпоративні) [1, с.24].

Під митно-правовим режимом розуміють сукупність правових норм, які, залежно від заявленої мети переміщення товарів та інших предметів, визначають порядок такого переміщення; умови перебування товарів та інших предметів на митній території держави; встановлюють права та обов'язки учасників правовідносин, що при цьому виникають; обсяг і зміст митних процедур, які здійснюються митними органами [16, с.6].

Використовуючи як критерій класифікації обсяг процедур митного контролю, що змінюється залежно від об'єктів та суб'єктів - користувачів митного режиму, О. Нападистий поділяє загальний митний режим на звичайний (передбачає загальні правила переміщення товарів через митний кордон України й поширюється на всю митну територію України); особливий (пільговий), яким передбачається можливість звільнення від окремих форм митного контролю (ввезені дипломатичними представництвами інших держав на митну територію України товари для службового користування,

звільняються від митного огляду), і посилений митний режим (використовується для захисту національного культурного надбання)

Звичайний митний режим передбачає встановлені законодавством України загальні правила переміщення товарів і транспортних засобів через митну територію України (діють на всій митній території України), до яких можна застосувати всі засоби митного контролю.

Порядок розміщення товарів у конкретному митному режимі свідчить про те, що кожний митний режим має свою внутрішню структуру, яка є складною, що й обумовлює різні характеристики, підходи при його дослідженні. Таким чином, вирішення цього завдання ще потребує свого вираження.

При визначенні поняття "митний режим" насамперед необхідно відобразити найважливіші положення, які становлять зміст цього поняття. Митний режим це: а) сукупність правил, що застосовуються митними органами (залежать від заявленої мети переміщення товарів фізичними чи юридичними особами через митний кордон), і б) сукупність правил, що регулюють безпосередньо сам порядок переміщення товарів і застосування до них митних процедур. При правовому забезпеченні митного режиму виходити з того, що спочатку необхідно на законодавчому рівні закріпити визначення загального митного режиму, а вже потім на його підставі вирізняти інші види митних режимів залежно від об'єкта митного контролю у сфері торговельного, неторговельного обороту й цілей переміщення цього об'єкта через митний кордон [14, с. 71]. Є також роботи, в яких елементи митного режиму розглядаються в контексті теорії митного контролю, митного оформлення та ін.

Можна погодитися з думкою О.М. Козиріна про зміст митного режиму, до якого він відносить:

- а) умови митного режиму — обставини, які обумовлюють можливість розміщення під нього товарів та транспортних засобів;
- б) вимоги — дії, під час виконання яких є можливість завершити митний режим;
- в) обмеження — прямі або непрямі заборони здійснення з ними деяких дій.

Отже, більшість вчених вважають, що митний режим є видом адміністративно правового режиму, а тому має свої особливості. Крім того, застосування кожного з визначених на законодавчому рівні митних режимів необхідно детально й докладно регламентувати. Регулюванню підлягають усі аспекти відносин поміж користувачем митного режиму й митним органом. Розкриття змісту кожного режиму повинно забезпечуватись окресленням його умов використання, встановленими обмеженнями в застосуванні й вимогами, які супроводжують його реалізацію. Під умовами митного режиму розуміються обставини, які зумовлюють можливість розміщення відповідно до нього товарів і транспортних засобів, під обмеженнями - безпосередні або опосередковані заборони на здійснення щодо них відповідних дій, а під вимогами — дії, зі здійсненням яких пов'язана можливість завершення митного режиму. При цьому в рамках одного митного режиму можуть установлюватись вимоги, умови, обмеження і не тільки загального характеру, а й ті, що належать до окремих видів товарів. Відсутність систематизованого законодавства щодо застосування митних режимів заважає закріпленню режиму законності в митній сфері.

Для глибшого розуміння змісту категорії «митний режим» необхідно звернутися до наявної в літературі класифікації митних режимів.

В.Г. Драганов поділяє митні режими, залежно від їхньої ролі в процесі господарської діяльності, на дві групи. Дія першої є характерним загальним, без будь-яких винятків та обмежень, порядок застосування митних засобів і методів регулювання. З економічного погляду митні режими цієї групи є відносно самостійними й завершеними комерційними операціями (випуск для вільного обігу, реімпорт, експорт, реекспорт).

Другу групу складають так звані «економічні» митні режими, які вирізняються гнучкішим використанням митно-правових інструментів регулювання і є результатом їх адаптації до різних потреб учасників зовнішньоекономічної діяльності. Пропонуючи своїм користувачам певні

економічні вигоди (наприклад звільнення від сплати мита), митні режими цієї групи допускають використання товарів лише з чітко визначеною метою.

Відповідно до мети переміщення товарів через митний кордон України ст. 185 МКУ запроваджуються такі види митного режиму: 1) імпорт; 2) реімпорт; 3) експорт; 4) реекспорт; 5) транзит; 6) тимчасове ввезення (вивезення); 7) митний склад; 8) вільна митна зона; 9) безмитна торгівля; 10) переробка на митній території України; 11) переробка за межами митної території України; 12) знищення або руйнування; 13) відмова па користь держави.

Залежно від значення та місця митних режимів у загальному процесі господарської діяльності їх поділяють на дві групи. Для першої — характерний загальний, без жодних винятків і обмежень, порядок застосування митних процедур. З економічного погляду митні режими цієї групи є своєрідними регуляторами відносно самостійних та завершених комерційних операцій, що не потребують подальшого митного контролю за використанням товарів після їх митного оформлення (імпорт, реімпорт, експорт, реекспорт) (Таблиця 1.1).

Таблиця 1.1 Класифікація митних режимів

Митні режими, що не потребують подальшого митного контролю	Митні режими, які підлягають подальшому митному контролю
Імпорт	Тимчасове ввезення/вивезення
Експорт	Митний склад
Реімпотр	Режим переробки(на території України/за межами території України)
Реекспорт	Транзит
	Знищення або руйнування
	Відмова на користь держави
	Спеціальна митна зона
	Безмитна торгівля
	Вільна митна зона

Другу групу складають так звані економічні режими, які відрізняються більш гнучким використанням митно-правових інструментів регулювання зовнішньоекономічної діяльності та потребують подальшого митного контролю після здійснення митного оформлення товарів, а також є результатом їхньої адаптації до різних потреб бенефіціарів митного режиму [10, с. 66].

Економічні митні режими пропонують своїм користувачам деякі економічні вигоди та переваги у вигляді повного або часткового звільнення від сплати мита та інших податків, а також незастосування заходів нетарифного регулювання. Але використовувати товари в цих режимах допускається тільки з визначеною метою.

До цієї групи можна віднести всі інші передбачені Митним кодексом України митні режими.

В аспекті митно-правової проблематики застосування митні режими можна класифікувати за завершеністю митного контролю.

До першої групи відносять режими, під час застосування яких товари після митного оформлення переходять у повне розпорядження власника без подальшого контролю з боку митних органів за їх використанням. Це режими імпорту, реімпорту, експорту, реекспорту.

Митні режими, що відносяться до другої групи, допускають використання товарів відповідно до визначеної мети та із забезпеченням суворого додержання умов, які встановили митні органи: транзит, тимчасове ввезення (вивезення), митний склад, спеціальна митна зона, магазин безмитної торгівлі, переробка на митній території України, переробка за межами митної території України, знищення або руйнування, відмова на користь держави. Згідно з вимогами до застосування вказаних режимів вони потребують подальшого контролю з боку митних органів за їх використанням і після виконання свого завдання вимагають завершення митного контролю шляхом оформлення вантажної митної декларації відповідно до митного режиму що забезпечує зняття товару з контролю в митних органах.

Деякі науковці використовують інші класифікаційні критерії: територія дії (митний склад, спеціальна митна зона, магазин безмитної торгівлі), час дії (триваючі — тимчасове ввезення (вивезення), переробка на митній території України, переробка за межами митної території України), напрям переміщення товару [25, с. 59].

Запропонований кількість класифікацій митних режимів дасть змогу повніше розкрити і внутрішню побудову, і специфіку врегулювання й застосування дозволяючих або недозволяючих дій, і використання заходів економічної політики й умов сплати митних платежів, і класифікацію відповідальності за митними режимами.

2. Проблеми застосування та шляхи вдосконалення окремих митних режимів.

Здобуття незалежності, розвиток зовнішньоекономічних відносин та подальше декларування інтеграції України з Європейським Союзом потребувало зміни й адаптації законодавства держави до міжнародно-правових стандартів. У митному праві України режим спеціальної (вільної) митної зони (далі – СМЗ) опрацьовано недостатньо.

Початком розвитку СМЗ в Україні можна вважати момент проголошення незалежності, коли розпочалася активна розбудова ринкових відносин на території нашої держави. На відміну від європейського, українське митне право пов'язує запровадження митного режиму СМЗ зі встановленням на деяких частинах території України правового режиму вільної економічної зони. Прийняття 1992 року Закону України "Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон" [6] підготувало правову основу для створення вільних економічних зон і відповідно СМЗ. Для створення вільної економічної зони прийняли спеціальний закон, у якому йшлося про запровадження режиму СМЗ на конкретній території [14]. СМЗ створюють відповідно до законодавства України про спеціальні (вільні) економічні зони, приймаючи щоразу закон для кожної СМЗ із визначенням її статусу, території, терміну, на який її створюють, та особливостей застосування законодавства України на її території [14, с. 218]. На підставі цього виділімо специфіку врегулювання статусу СМЗ, з одного боку - це митне законодавство, з другого — законодавство, що стосується відповідної вільної економічної зони. Зауважмо, що необхідно розмежувати терміни „вільна (спеціальна) економічна зона" (СЕЗ) і „спеціальна митна зона" (СМЗ) в законодавстві Європейського Союзу, оскільки ці інституції регулюють різні норми права. Натомість європейське митне право містить спільні норми регулювання статусу СМЗ та безмитних складів. Зокрема в Митному кодексі ЄС передбачено спільні норми врегулювання статусу спеціальної митної зони і безмитних складів. Для

прикладу, секція третього розділу Кодексу, яка регулює відносини в галузі спеціальних митних зон має назву "Спеціальні митні зони та безмитні склади".

На підставі аналізу українського законодавства про спеціальні митні й вільні економічні зони можна дійти висновку про доцільність вживання терміна "запровадження режиму спеціальної митної зони" на території вільної економічної зони замість терміна "створення спеціальної митної зони". Це підтверджують, до речі, положення Закону України "Про спеціальну економічну зону "Закарпаття", де йдеться, що митний режим спеціальної митної зони запроваджується на території створеної вільної економічної зони [7, с. 7]

У Митному кодексі ЄС передбачено, що держави-члени можуть встановлювати на частинах митної території спільноти СМЗ. Ініціювати створення митних зон може кожна особа, звернувшись до митних органів держави-члена ЄС із поданням про виділення частини митної території під СМЗ. Наприклад, у Польщі право на створення СМЗ має Міністр фінансів, який за погодженням із Міністром зі справ господарства видає відповідне розпорядження, у якому передбачено територію знаходження СМЗ і керівника цієї зони. Керівником митної зони може бути особа, місце перебування якої є на території ЄС і яка має право власності або довічного користування територією, на якій буде встановлено СМЗ. Ініціювати створення СМЗ в Україні можуть: Президент - країни, Кабінет Міністрів України або місцева рада депутатів України та місцева державна адміністрація. У разі створення СЕЗ з ініціативи Президента України чи Кабінету Міністрів України рішення про створення СЕЗ приймають після одержання письмової згоди місцевої ради народних депутатів України та місцевої державної адміністрації, на території якої передбачається розташувати СЕЗ. Український законодавець обмежив коло суб'єктів ініціювання створення СМЗ, а рішення про створення такої зони приймає парламент країни. Обмеження щодо створення митних зон на території ЄС передбачає, що з метою утримання відповідного рівня експорту на території Спільноти встановлюються кількісні межі митних зон [3, с.57].

Керує діяльністю СМЗ в ЄС особа, зазначена в розпорядженні про створення такої зони як керівник В Україні керує СЕЗ орган господарського розвитку й управління — адміністрації, юридичні особи, яких створили суб'єкти зони за погодженням з місцевими радами, на території яких створено СЕЗ. Окрім цього, керівниками СЕЗ є місцеві державні адміністрації та місцеві ради обласного рівня. Діяльність на території СМЗ контролюють митні органи, на території яких розташовано конкретну зону [9, с. 36].

На підставі положень українського законодавства про СМЗ можна дійти висновку про двояке значення терміна „спеціальна митна зона". По-перше, це режим, що застосовують до товарів, які переміщують через межі деякої вільної економічної зони, по-друге, це територія, яка обмежена кордонами вільної економічної зони. Такий висновок також підтверджує дефініцію терміна „спеціальна митна зона", подану в статтях 217 та 218 Митного кодексу. У статті 218 СМЗ окреслені як частини території України, а у статті 217 — СМЗ виступає як режим, що застосовують до товарів, і полягає передусім у незастосуванні заходів тарифного і нетарифного регулювання. Ця особливість СМЗ розкриває завдання митного контролю, який здійснюється під час застосування цього митного режиму. На відміну від українського, у митному праві Європейського Союзу на підставі цієї ознаки було виділено два види СМЗ. У ст.799 Виконавчих приписів до Митного кодексу ЄС визначено два види митного контролю, який здійснюється в межах цього митного режиму: митний контроль типу I та митний контроль типу II. На основі поділу митного контролю виділено й види СМЗ: СМЗ, на якій здійснюється митний контроль типу I, та СМЗ контролю типу II. Митний контроль типу I полягає передусім у відгородженні території спеціальної митної зони з метою забезпечити ефективний митний контроль за товарами та запобігти їх неправильному переміщенню з території спеціальної митної зони. Контроль типу II означає здійснення митного контролю щодо передбачених на території митної зони формальностей, вимог, які ставлять для митного режиму митного складу. У Митному кодексі ЄС норми регулювання відносин у сфері митного режиму

спеціальної митної зони об'єднані з нормами режиму митного складу. За аналогією, у Митному кодексі України перераховано вимоги до СМЗ та заходи, які митні органи вживають для забезпечення митного контролю у спеціальних митних зонах. таких товарів із метою їх контролю [9, с.71].

Можна провести паралелі щодо ведення обліку товарів на території СМЗ в Україні та в Європейському Союзі У митному законодавстві ЄС передбачений облік товарів, який веде оператор. Оператором може бути будь-яка особа, котра обробляє, перетворює, зберігає, продає чи закуповує товари на території СМЗ. Облік товарів фіксують у відомості під якою в митному праві ЄС розуміють будь-який носії інформації, де занесена всю необхідну інформацію й технічні особливості, що подають митним органам для здійснення митного контролю, зокрема й контролю за переміщенням і зміною статусу товарів. Відомість має велике значення для ведення господарської діяльності на території спеціальних митних зон в ЄС — будь-яку діяльність із товарами на території зони необхідно реєструвати у відомості, яку затверджує митний орган.

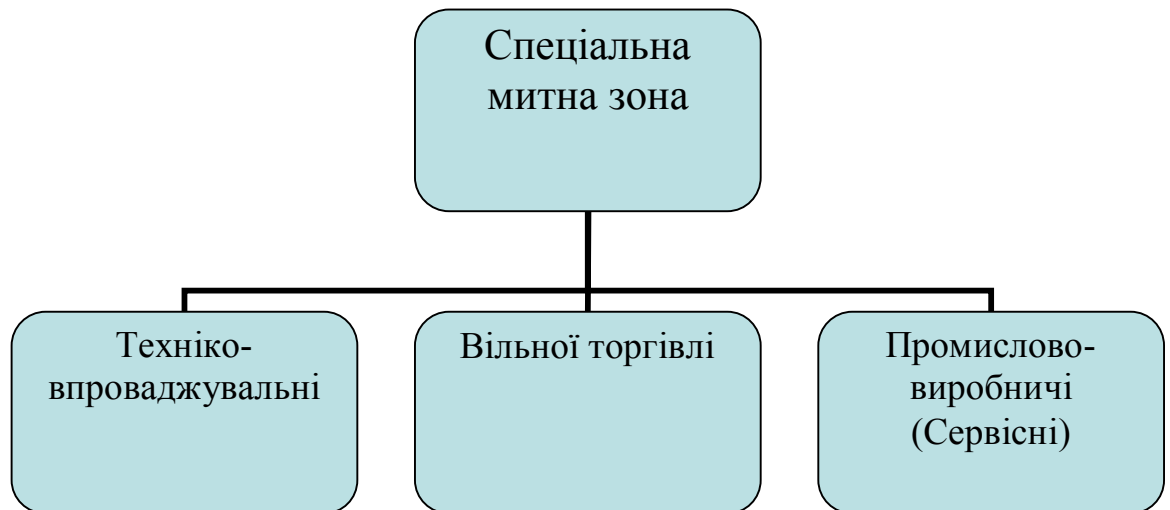

Схема 2.1 Види спеціальних митних зон

Основним призначенням СМЗ, як і СЕЗ, є створення корисних умов для здійснення підприємницької діяльності. Для цієї мети в українському законодавстві було визначено можливість виконувати виробничі й інші комерційні операції з товарами на території відповідної зони. Перелік видів

товарів та операцій визначено в Законі про конкретну СМЗ. Щоб забезпечити виконання законів, беручи до уваги характер товарів, можуть бути запроваджені деякі заборони й обмеження щодо здійснення операцій із товарами в СМЗ. Перелік видів спеціальних економічних зон наведений на схемі 2.1..Такі заборони й обмеження стосовно цих митних зон встановлюють закони. На відміну від українського митного законодавства, Митний кодекс ЄС містить вичерпний перелік операцій, які можуть бути застосовані до товарів, що походять із-поза меж ЄС. Товари можуть бути:

- допущені до вільного обігу на території ЄС згідно з митним режимом Імпорту, для цього передбачені спрощені митні формальності, які зводяться до внесення відомостей про товари до облікових документів СМЗ, при цьому до вартості товарів, на; підставі якої нараховують податки за імпорт, не включено коштів складування і звичайних операцій, необхідних для забезпечення збереження цих товарів;
- піддані звичайним операціям, необхідним для забезпечення збереження цих тої варів, для таких операцій не потрібно дозволу від митних органів;
- задекларовані до митного режиму перетворення на митній території, згідно з умовами, передбаченими для цього митного режиму; вимоги до проведення перетворення на; території спеціальної митної зони аналогічні до тих, які ставлять у разі перетворення на} митній території ЄС; митний режим перетворення вважають завершеним, коли компенсаційні товари вписано до облікових документів на території СМЗ;
- задекларовані до митного режиму перетворення під митним контролем, згідно з; умовами передбаченими для цього митного режиму; вимоги до проведення перетворення на території спеціальної митної зони аналогічні до тих, які ставлять у разі перетворення на митній території ЄС; закінчення митного режиму настає з моменту внесення перероблених товарів до облікових документів;
- задекларовані до митного режиму тимчасового ввезення, згідно з умовами, передбаченими для цього митного режиму;

- задекларовані до режиму „відмова на користь держави”;
- знищені, якщо зацікавлена особа на вимогу відповідних органів надасть всю необхідну інформацію.

Деякі види діяльності на території СМЗ ЄС митні органи можуть обмежити або заборонити для осіб, які не гарантують виконання законодавства. Із метою створити найбільш сприятливі умови для господарської діяльності як в Митному кодексі України, так і в кодексі ЄС визначено, що товари можуть перебувати у СМЗ протягом усього часу функціонування таких зон [3, с. 61]

Товари можуть бути вивезені з території СМЗ згідно з режимом експорту (якщо це: національні товари) або реімпортовані (якщо це товари, що походять із-за кордону) або ввезені на територію держави згідно з режимом імпорту.

Термін діяльності СМЗ в Україні залежить від терміну, на який було створено вільну економічну зону; після закінчення терміну існування вільної економічної зони буде ліквідовано і СМЗ. Оскільки створення СМЗ відбувається на підставі закону, то передчасна ліквідація зони повинна відбуватися на рівні ухилення від закону. Інший, порядок створення СМЗ на території ЄС обумовлює інші умови ліквідації цих зон. Знову ж, для опису підстав ліквідації митних зон в ЄС звернімось до законодавству Польщі, яке передбачає проведення ліквідації на підставі подання керівника СМЗ або в адміністративному порядку. Адміністративний порядок передбачає, що ліквідація зони відбувається або внаслідок міжнародних зобов'язань Республіки Польща, або-якщо керівник зони значно порушив норми податкового чи митного права, або якщо; діяльність зони не було розпочато протягом 24 місяців від моменту її створення.

Створення зон безмитної торгівлі у світі набуло популярності через спрощення митних формальностей та лібералізацію сплати митних платежів, а також завдяки створенню пільгового податкового режиму. Такі умови господарської діяльності по-і винні приваблювати на територію цих зон як іноземних, так і вітчизняних інвесторів [17, с. 36-39].

Розвиток митного права на території України як загалом, так і в галузі режиму СМЗ повинен відбуватися згідно з міжнародними стандартами. Упровадження міжнародних стандартів у митне право України, з одного боку, має позитивно вплинути на розвиток спеціальних митних зон, а з другого — на інтеграційні процеси з ЄС, оскільки підставою її існування митний союз держав-учасниць.

Правове регулювання митних режимів переробки, розроблене в ЄС, є набагато більш сприятливим для розвитку експортно-орієнтованих галузей виробництва, створення додаткових робочих місць та збільшення податкових відрахувань підприємствами. Частково це результат приєднання і тривалого застосування Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур і її спеціальних протоколів, спрямованих на регулювання митних режимів переробки (Р.2, Е.4, Е.6 та Е.8).

З метою приведення у відповідність законодавства України до законодавства ЄС необхідним є внесення змін до МК України, поєднання регулювання, передбаченого для операцій з давальницькою сировиною із митними режимами переробки на митній території України, переробки під митним контролем, переробки за межами митної території України в межах одного акта - МК України.

Саме визначення митного режиму переробки на митній території України (ст. 229 МК України) вимагає внесення доповнення щодо незастосування імпортного мита до іноземних товарів, які використовуються в процедурах переробки в разі дотримання умов митного режиму. Порядок переробки іноземних товарів на митній території України наведений на схема 2.2..

Доцільним є також перенесення норми п. 14 ст. 2 Закону щодо незастосування до експорту готової продукції (тобто продукції переробки) експортних тарифних і нетарифних заходів до глави 38 МК України як однієї із основних умов режиму переробки на митній території України.

Схема 2.2 Переробка іноземних товарів на митній території України

Для іноземних товарів і продукції переробки має бути прямо передбачена можливість зміни їх митного режиму на будь-який інший (без обмеження виключно режимом експорту) за аналогом ст. 128 МКЄС і встановлено момент визначення їх митної вартості в разі необхідності сплати імпортного мита за умовами нового митного режиму (в ЄС - момент віднесення іноземних товарів декларантом до митного режиму переробки на митній території ЄС).

Необхідним є також розроблення системи відшкодування імпортного мита щодо ввезених товарів, які були випущені у вільний обіг та використовуються на умовах режиму переробки на митній території України, а також використання еквівалентних товарів у процедурах переробки з отриманням права на звільнення від сплати ввізного мита з відповідної кількості імпортованих у подальшому товарів.

Запровадження всіх цих нововведень дозволить отримати економічні переваги від використання режиму переробки на митній території України у

вигляді сприяння розвитку промислового виробництва, створення додаткових робочих місць, збільшення податкових відрахувань до бюджету.

Основні умови митного режиму переробки в межах митної території держави були розроблені та викладені в спеціальних протоколах Е.2 та Е.6 Кіотської конвенції.

Удосконалення правового регулювання потребує також і режим переробки за межами митної території України. Зокрема, необхідним є:

- поширення дії експортних тарифних і нетарифних заходів регулювання на товари, які тимчасово вивозяться з митної території України з метою переробки;
- розроблення системи часткового звільнення від імпортного мита продукції переробки за принципом віднімання від суми застосованого імпортного мита ставки мита, що застосовується до іноземних товарів аналогічних тим, які були вивезені за межі митної території для переробки;
- виключення з предметів переробки товарів, які не можуть бути ідентифіковані у складі продукції переробки та належність яких не може бути визначена іншими засобами.

Оскільки в МКЕС можливість декларування товарів для митних режимів переробки передбачена лише для фізичних осіб, які проживають в ЄС, або для юридичних осіб, заснованих в ЄС, в українському законодавстві необхідно також передбачити право на використання митних режимів переробки резидентами України і нерезидентами лише на умовах взаємності.

Стаття 147 кодексу визначає митний режим, «переробка на митній території України» як такий, при якому ввезені на митну територію України товари, що походять з інших країн, піддаються переробці без застосування до них заходів нетарифного регулювання, за умови вивезення за межі митної території України продуктів переробки відповідно до митного режиму експорту [6].

Операції щодо переробки товарів можуть включати: власне переробку товарів: обробку товарів - монтаж, збирання, монтування та налагодження в

наслідок чого одержуються інші товари; ремонт товарів, у тому числі відновлення та регулювання.

Використання окремих товарів, що не є продуктами переробки, але які сприяють чи полегшують процес виготовлення продуктів переробки, якщо самі вони при цьому повністю витрачаються. Цей режим характеризується аналогічно, але відмінність при його застосуванні полягає в порядку оподаткування таких операцій у цих документах.

Незалежно від виду операції митне оформлення товарів здійснюється з їх оподаткуванням встановленими на імпорт податками, які повертаються при вивезенні продуктів переробки.

Митне законодавство України розмежувало порядок оподаткування товарів, які ввозяться з метою переробки, таким чином:

-у разі переробки давальницької сировини іноземного замовника на суму податків і зборів (крім митних зборів) надається простий авальований вексель з терміном погашення 90 днів. При вивезенні продуктів переробки у визначений термін вексель погашається і податки та збори не справляються;

- при монтажі, збиранні та налагодженні, а також переробці товарів, яка не підпадає під дію Закону України «Про операції з давальницької сировиною у зовнішньоекономічних відносинах».

На практиці оподаткування продуктів переробки, що ввозяться на митну територію України, здійснюється зі сплатою авізного мита, акцизного збору та ПДВ на загальних підставах, як при звичайному імпорті таких товарів.

У зв'язку з цим вітчизняні підприємства, які попередньо імпортували товари в Україну для ремонту (у тому числі гарантійного), повертаючи їх в Україну, повторно сплачують мита, акцизний збір та ПДВ.

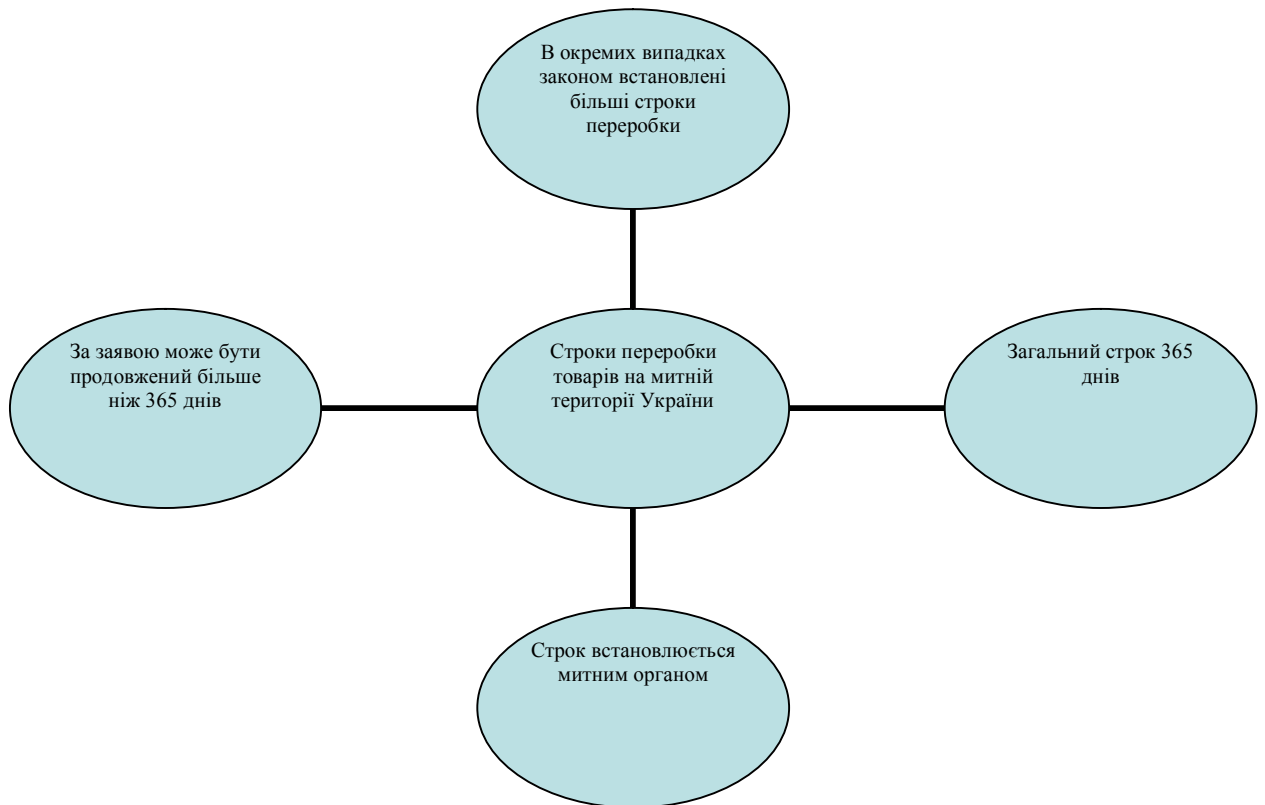

Схема 2.3 Строки переробки товарів на митній території України

Ураховуючи, що ремонту піддаються, як правило, окремі складові частини, зазначене призводить до подвійного оподаткування тих частин, що повертаються в Україну в незмінному стані.

На сьогодні в Україну ввезено значну кількість високотехнологічного обладнання, устаткування, військової техніки, для ремонту яких в Україні відсутні належні умови або ремонт повинен здійснюватися в умовах виробника. Така ситуація з оподаткуванням товарів, що повертаються в Україну після ремонту за її межами, призводить до дискримінації українських підприємств та створює передумови для використання ними нелегальних схем вивозу товарів України для ремонту.

Водночас в європейській практиці питання, пов'язані з ремонтом товарів за межами митної території, у тому числі порядок їх оподаткування, врегульовано положеннями Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур. Спеціальним додатком Р до зазначеної конвенції передбачено, що національне законодавство встановлює обсяг

звільнення від ввізних мит та податків, що надається при випуску для вільного обігу продуктів переробки на митній території України [16, с. 160-161].

Застосування митного режиму реімпорту в Україні введено в 2004 році. Аналізуючи положення Митного кодексу України і нормативно-правових актів, прийнятих на його виконання, можна відзначити, що застосування митного режиму реімпорту більше орієнтовано на виникнення непередбачених ситуацій з товарами в процесі реалізації різних зовнішньоекономічних угод. Саме тому досить складно "прив'язати" цей митний режим до тієї чи іншої конкретної угоди.

Митним Кодексом України визначено випадки застосування цього режиму: до товарів, стан яких змінився внаслідок аварії або дії обставин нездоланної сили, за умови підтвердження факту аварії чи дії таких обставин у встановленому Держмитслужбою України порядку.

У статті 1 Закону України "Про аварійно-рятувальні служби" під аварією розуміється небезпечна подія техногенного характеру, що призвела до загибелі людей або створює для об'єктів чи територій загрозу життю і здоров'ю людей і приводить до руйнування будівель, споруд, устаткування і транспортних засобів, порушення виробничого або транспортного процесу чи шкодить навколишньому середовищу.

Нездоланною силою вважається надзвичайна і нездоланна за конкретних умов сила (стихія, дії суспільного ворога, оголошена і неоголошена війна, загроза війни, терористичний акт, блокада, революція, повстання, масові хвилювання, цивільна демонстрація, блискавка, пожежа, бура, повінь, землетрус, накопичення снігу чи ожеледь, вибух і т. ін.), дію обставин якої не можна було попередити.

Ці визначення аварії і нездоланної сили більш ніж детально розкривають обставини, за яких може виникнути необхідність розміщення раніше експортованих товарів в митний режим реімпорту. Із затвердженого Держмитслужбою України Порядку застосування митного режиму реімпорту також випливає, що факт аварії чи дії обставин нездоланної сили за межами

України, внаслідок яких змінився стан товарів, що реімпортуються, має бути підтверджено документами, виданими органами влади (або за участі таких органів) країни, у якій відбулася ця аварія чи виникли обставини нездоланної сили. Зазначені документи повинні пройти консульську легалізацію, якщо інше не встановлено міжнародними договорами України.

Згаданою вище постановою також визначено, що митний режим реімпорту може застосовуватись до товарів, щодо яких проводились операції по передпродажній підготовці (захист від корозії, боротьба із шкідниками, сортування, пакування, маркування, тестування) чи які піддавалися дрібному ремонту, за умови, що такі дії не змінили їх вартості, визначеної на момент вивезення (експорту), і кодів згідно з УКТЗЕД [16, с. 87].

Такі операції необхідно чітко відмежовувати від операцій, пов'язаних з переробкою товарів за межами митної території України, оскільки митному режиму реімпорту може передувати тільки митний режим експорту, а не переробки товарів за межами митної території України. У постанові йдеться про виконання простих операцій з товарами, що не створюють додану вартість і не змінюють характеристики товарів.

На відміну від України у багатьох країнах випадки реімпорту товарів досить поширені, а галузь застосування митного режиму реімпорту значно розширена. Причому експорт (вивезення) товарів за межі цих країн, як правило, здійснюється з повідомленням про їх орієнтовне ввезення, що робиться декларантом з метою завчасного вжиття митним органом заходів для ідентифікації товарів, що вивозяться, і для забезпечення їх наступного ввезення в незмінному стані. Наприклад, в цей митний режим у деяких країнах розміщуються:

- пакування, контейнери, піддони, комерційні дорожньо-транспортні засоби, що використовуються для міжнародних перевезень товарів;
- товари, що демонструються за кордоном (і/або обладнання, що використовується для такої демонстрації) на виставках, ярмарках, саммітах і

подібних заходах, пов'язаних з комерційною, технічною, релігійною, освітньою, науковою, культурною і благодійною діяльністю;

- професійне устаткування.

Застосування в згаданих випадках митного режиму реімпорту українськими підприємствами неприйнятно, оскільки українське законодавство передбачає застосування інших митних режимів для таких товарів. Наприклад, режиму тимчасового вивезення, поміщення товарів під який передбачає їх зворотне ввезення [15, с. 55].

Отже, розглянуто особливості застосування митного режиму реімпорту. Можна дійти висновку, що необхідність розміщення товарів в цей митний режим може виникнути в більшості випадків у зв'язку з різними обставинами, що виниклими в процесі реалізації зовнішньоекономічних угод. До найбільш ймовірних випадків розміщення в митний режим реімпорту товарів, раніше вивезених за межі митної території України в митному режимі експорту, можна віднести:

- ввезення товарів, не пропущених на митну територію суміжної держави;
- ввезення товарів, стан яких змінився внаслідок аварії;
- ввезення товарів, стан яких змінився внаслідок дії обставин нездоланної сили;
- ввезення товарів, що перебували на консервації за кордоном;
- повернення товарів, вивезених раніше на консигнацію, але не проданих за межами України;
- повернення товарів, що не відповідають умовам зовнішньоекономічного договору (контракту), чи з інших причин;
- інші випадки.

Практика митного оформлення товарів свідчить, що митний режим реімпорту не знайшов в Україні широкого застосування, хоча збереження пільг у сплаті ввізного мита при поміщенні товарів українського походження під митний режим імпорту робить останній більш привабливим для українських підприємств. Однією з особливостей розглянутого митного режиму є також те, що стаття 193 Митного кодексу України передбачає повернення власникам

(уповноваженим ними особам) реімпорттованих протягом одного року товарів за їх заявою сум вивізного мита, сплачених при експорті даних товарів.

Режим тимчасового ввезення (вивезення) означає, що товари можуть ввозитися на митну територію України чи вивозитися за її межі-з обов'язковим наступним поверненням без будь-яких змін, крім природного зношення чи втрат за нормальних умов транспортування (ст. 103-112 МК).

При цьому звільнення від сплати податків під час переміщення товарів у вказаному режимі регулюється виключно податковими законами України. При цьому статтею 107 кодексу визначено перелік товарів, щодо яких може надаватися дозвіл на тимчасове ввезення (вивезення) з умовним повним звільненням від оподаткування.

Згідно з положеннями Митного кодексу тимчасове ввезення (вивезення) товарів - це митний режим, при якому товари використовуються на митній території країни чи за її межами з повним або частковим звільненням від мит і податків, а також без застосування заходів економічної політики. Випадки повного звільнення від сплати податків визначаються національним законодавством [13, с. 98].

Отже, в митному законодавстві України відсутні норми про часткове оподаткування товарів, що тимчасово ввозяться та не увійшли у перелік повністю звільнених від оподаткування товарів. Це робить непривабливим лізингові (орендні) та інші комерційні операції, які нині оподатковуються за повною ставкою ПДВ.

Аналіз положень міжнародних конвенцій показує, що ними передбачається стягнення ввізних податків відносно предметів, які тимчасово ввозяться на територію відповідної країни для комерційного використання, із застосуванням при оподаткуванні критеріїв, що враховують тривалість перебування предметів в цій країні, їх амортизацію в результаті використання або суми, сплаченої за прокат.

3. Зарубіжний досвід застосування митних режимів та можливість його використання в Україні.

Світова практика в сфері міжнародної торгівлі свідчить, що основними інструментами регулювання експортно-імпортних операцій з початку 30-х років ХХ століття стають нетарифні методи, кількісні обмеження експорту та імпорту. В перші післявоєнні роки, як і раніше, центральне місце в регулюванні ЗЕД займають кількісні а також валютні обмеження. Вони домінували в сфері економічних відносин країн несоціалістичного світу. Проте інтереси розвитку економіки, консолідації спільних зусиль країн капіталістичного світу в умовах холодної війни вимагали лібералізації їх експортно-імпортних відносин. З 1948 р. починає працювати міжнародна організація, покликана забезпечити зменшення бар'єрів на шляху міжнародної торгівлі - ГАТТ. Завдяки її функціонуванню, поступово, починаючи з 50-х років, промислове розвинуті країни стали скорочувати сферу застосування обмежень у зовнішній торгівлі. В рамках ГАТТ відбувалися постійні переговори з метою встановлення спільних принципів застосування обмежень на експортно-імпортні операції

ГАТТ вимагав подальшого зниження рівня митних тарифів і відмови від застосування нетарифних інструментів. Безумовно, хоча й не дуже швидко, але ГАТТ за час свого існування досяг значних успіхів. Митні тарифи країн - членів ГАТТ у середньому за 40 років зменшились у 10 разів, досягнувши на початку 90-х років середнього рівня в 4 % замість 40 % на початку 50-х років [8, с. 44].

Фінансові інструменти за сучасних умов регулювання зовнішньоторговельних відносин в економічно розвинутих країнах уже не відіграють такої значної ролі, як раніше. Дедалі більше країн відмовляється від практики обов'язкового продажу іноземної валюти державі. До початку 90-х років подібне спостерігалось тільки в деяких країнах ЄС: Франції, Італії, Іспанії, Португалії, Ірландії, Данії, Бельгії, Люксембурзі.

Практика квотування стала найпоширенішим методом нетарифного регулювання ЗЕД майже в усіх країнах світу, в тому числі і країнах-членах ГАТТ. Навіть після створення Світової організації торгівлі (СОТ) перелік товарів,

імпорт яких квотується на постійній основі, залишається значним. Особливо широко вживаються квоти до сільськогосподарських продуктів.

США, а також Канада ліцензують імпорт природного газу. Основним об'єктом їх ліцензування залишається продукція сільського господарства і харчової промисловості.

Різними країнами застосовуються і технічні бар'єри щодо імпорту. ГАТТ/СОТ та інші міжнародні угоди вимагають спрощення технічних вимог та їх уніфікації з метою мінімізації негативного впливу на міжнародну торгівлю [2, с. 98].

Метою своєї діяльності СОТ проголосила сприяння зниженню торговельних перешкод на шляху обміну товарами та послугами між країнами. Політика, яку постійно проводить ця організація, спрямована на постійне зменшення імпортних тарифів і методичне усунення нетарифних методів регулювання міжнародних економічних відносин. У той же час СОТ дозволяє вживати захисних заходів у ситуаціях, коли іноземна конкуренція завдає значних збитків певним виробництвам чи галузям вітчизняної економіки.

Високорозвинені країни, які створили могутній експортний сектор і зацікавлені в імпорті дешевої сировини, напівфабрикатів, відстоюють ідеї лібералізації міжнародної торгівлі. Вони вимагають від інших країн обмеження регулювання зовнішньоекономічної діяльності, вбачаючи в цьому регулюванні дискримінацію демократії. Дійсно, після Другої світової війни ключовою тенденцією світогосподарського розвитку став послідовний перехід багатьох країн від замкнутості національних господарств до економіки відкритого типу, відкритої зовнішньому ринку [8, с. 53]. Але відстоювання «свободи торгівлі», «відкритості економіки», а часто і примусове нав'язування цих правил поведінки на світовому ринку, перш за все з боку США - наймогутнішої торговельної держави світу, було насамперед в інтересах таких економічно потужних держав.

Щодо економік країн, що розвиваються, і країн з перехідною економікою, то у них зовсім інші проблеми. Значно менш

конкурентоспроможна економіка цих країн об'єктивно потребує допомоги і захисту з боку держави. Таким захистом від іноземної конкуренції і є більш високі імпорتنі митні тарифи, державне субсидування національних товаровиробників, надання їм пільгових кредитів і податкових пільг. Тільки за умови зростання ефективності виробництва, підвищення конкурентоспроможності економіки країн, що не стали ще економічно розвинутими, може бути корисним зменшення імпорتنих обмежень.

Митні режими з моменту їх становлення як самостійний інститут митного права в перші періоди розвитку залишалися практично незмінними в своїй первинній структурі. Це, з одного боку, було причиною їх поганої адаптованості до нових економічних умов, а з іншої — позбавляло можливості митну адміністрацію забезпечити ефективність митного регулювання. Лише протягом тривалої еволюції функцій митних органів поступово усвідомлювалася і до другої половини ХХ в., можна сказати, повністю була визнана важлива роль і це, «економічне», призначення режимів, визначених як режими «відстрочення». Найбільш істотний «поштовх» розвиток інституту митного режиму в митному праві Франції отримав в результаті процесу митної інтеграції західноєвропейських держав [8, с. 130]. Як і в інших питаннях правового для митниці механізму регулювання, установа спільного ринку і рамках ЄС привело до глибоких потрясінь в розвитку митних режимів [8, с. 44]. Новели, привнесені в цю область митного законодавства, диктувалися потребами поліпшення національних митних систем, здатних адекватно відповідати економічній ситуації, що склалася, і відкриттю митних меж. В умовах орієнтації на створення митного союзу країн — членів ЄС більшою мірою, чим в рамках ГАТТ або - Європейській асоціації вільної торгівлі, позначилася проблема активізації митних інструментів регулювання, їх комплексного використання в цілях надання допомоги деяким секторам економіки країн митного союзу, які могли постраждати унаслідок посилювання умов конкуренції, а також для створення основи інтенсифікації зовнішньоекономічних зв'язків і активізації підприємницької діяльності в

цілому. В даному випадку мова йшла не про обмежене і поступове пом'якшення митних бар'єрів, а про повне і швидке знищення митних меж усередині нового економічного простору. Враховуючи роль економічних митних режимів і їх можливості у вирішенні даної проблеми, в умовах, що створилися, почався черговий етап розробки правової бази їх застосування, що забезпечує досягнення поставленої мети ефективніше і прийнятнішими формами, ніж це практикувалося раніше. Ці зусилля знайшли свій вираз у вдосконаленні традиційних митних інструментів регулювання, а також в розширенні переліку митних режимів і застосуванні в їх рамках нових формул і інститутів, краще пристосованих до деяких специфічних потреб економіки.

В даний час західноєвропейське митне право, увібравши в себе багатий досвід митного регулювання держав-членів і продовжуючи постійно удосконалюватися, є однією з найбільш розвинених митно-правових систем. Важливе місце в митному праві ЄС вже впродовж багатьох років відводиться використанню комплексу митних режимів. У текстах правових актів ЄС, так само як і у французькому законодавстві, про що вже мовилося вище, немає позитивного визначення даного поняття. Проте, враховуючи достатньо детальну регламентацію різних митних режимів, це дозволяє практично однозначно визначати їх юридичний зміст і не перешкоджає їх активному використанню в правовому механізмі зовнішньоторговельного регулювання ЄС. У сучасному митному законодавстві Франції (приймаючи до уваги, що частиною останнього є права для митниці система ЄС) митний режим виступає одним з основних інституційних елементів правового для митниці регулювання зовнішньоторговельної діяльності. Використання інституту митного режиму дозволяє в концентрованому і систематизованому виді структурувати окремі складові механізми митного регулювання. При цьому можна відзначити, що в останньому він грає двояку роль. З одного боку, інститут митного режиму має важливе організаційно-методологічне значення в правовій основі здійснення митного регулювання зовнішньоторговельної діяльності, оскільки дане поняття в узагальненому вигляді використовується як

що позначає сукупність положень, що визначають статус товарів для митних цілей. З іншого боку, митний режим в системі державного регулювання має значне за своїм змістом функціональне і практичне призначення. По-перше, даний інститут служить для позначення найбільш простих митних призначень, не переслідуючи цілей рішення яких-небудь економічних задач, окрім вивозу і ввезення товарів відповідно з національної митної території або за її межі. По-друге, митний режим (часто уточнюваний за допомогою спеціальних визначень — «економічний», «відстрочення» і т.п.) використовується як комплексний спосіб здійснення митного регулювання при здійсненні окремих видів економічної діяльності (економічних операцій), пов'язаних з переміщенням товарів через митний кордон і що передбачають використання особливого порядку застосування митних інструментів регулювання (наприклад, звільнення від митних платежів, попереднє надання фіскальних податкових або фінансових пільг і т.п.).

Розвиток інституту митних режимів в митному праві і законодавстві може розглядатися як певний результат еволюції функцій митних органів, підвищення їх ролі в системі державного регулювання економіки. Розширення сфери застосування митних режимів також відображає результати процесу постійного пошуку оптимального поєднання, з одного боку, вирішенням митницею завдань протекціоністського і фіскального характеру, які впродовж всієї попередньої її історії вважали найбільш важливими, а з іншої — широкої участі митної системи в активізації сприяння зовнішньоторговельної діяльності і економічної активності в цілому [2, с. 30].

Висновок

З проведеного аналізу поняття, законодавчого визначення поняття митного режиму, його елементів та видів, стає очевидним, що митний режим є різновидом спеціальних адміністративно-правових режимів. Необхідним елементом для правильного застосування та розуміння митних режимів є їх класифікація.

Країни, митне законодавство яких послідовно розвивалося в тісному взаємозв'язку із загальними процесами, пов'язаними з прогресом економічних відносин вільного підприємництва і побудовою збалансованої моделі їх державного регулювання, накопичили багатий досвід застосування різних видів митних режимів як адекватного потребам зовнішньоекономічного комплексу способу ефективної участі митниці в забезпеченні цілей державної політики у сфері міжнародних економічних зв'язків.

Загально відомо, що визначальною засадою правового режиму загалом і митного режиму зокрема є характер юридичної бази. Прогалини у правовому регулюванні відповідних обмежень, заборон чи пільг у крайній негативній впливають на можливості суб'єктів зовнішньої торгівлі реалізувати свої права, суттєво знижують ефективність митної діяльності.

Аналіз митних режимів дозволяє зробити висновок, що митне законодавство України не враховує особливості оподаткування в залежності від обраного митного режиму, а законодавство України про митні режими відрізняється не системністю, що не дає змоги суб'єктам підприємницької діяльності користуватися перевагами, які надаються кожним окремим митним режимом. Це скорочує кількість операцій у відповідних митних режимах та призводить до тінізації схем здійснення ЗЕД.

Вирішити це питання можна шляхом внесення змін і доповнень до Митного кодексу України щодо визначення загальновизнаного механізму адміністрування (справляння, оподаткування, відшкодування) податків та зборів при застосуванні кожного з митних режимів і цей механізм має враховувати світову практику і законодавство зарубіжних країн.

В даний час західноєвропейське митне право, увібравши в себе багатий досвід митного регулювання держав-членів і продовжуючи постійно удосконалюватися, є однією з найбільш розвинених митно-правових систем. Важливе місце в митному праві ЄС вже впродовж багатьох років відводиться використанню комплексу митних режимів. У текстах правових актів ЄС, так само як і у французькому законодавстві, про що вже мовилося вище, немає позитивного визначення даного поняття. Проте, враховуючи достатньо детальну регламентацію різних митних режимів, це дозволяє практично однозначно визначати їх юридичний зміст і не перешкоджає їх активному використанню в правовому механізмі зовнішньоторговельного регулювання ЄС.

Список використаних джерел

1. Болибок Є.А. Правове регулювання митних режимів за митним кодексом України // Проблеми законності. – 2012. - / Вип. 73
2. Буланый О. О. Світовий досвід сучасного митно-тарифного регулювання та застосування його в Україні // Актуальні проблеми економіки. – 2012. - № 9.
3. Дехтяр І. Порівняльний аналіз правового регулювання митних режимів переробки в Україні та ЄС // Підприємництво, господарство, право. – 2010. – №12
4. Закон України „Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон" від 13 жовтня 1992 р. №2673-ХІІ // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2673-12>
5. Закон України „Про спеціальну економічну зону „Закарпаття" від 22 березня 2001 р. №2322-111 // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2322-14>
6. Митний кодекс України від 13.03.2012р. № 4495- ІV // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
7. Мельник Т.М. Проблемні питання застосування різних митних режимів у зовнішньо економічній діяльності України // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. - №10
8. Міжнародне економічне право. - К. : Центр навчальної літератури, 2013. - 270, с.
9. Мостовий А.С. Режим спеціальної митної зони в Україні: порівняльна характеристика з нормами ЄС // Митна справа. – 2013. №4
10. Нападистий О. Митний режим в Україні та його види / Право України. - 2012. - № 7
11. Науменко В. Проблеми застосування митного режиму реімпорту // Митний брокер. – 2015. - №4
12. Ступак Ю. Переробка за межами митної території України // Справочник економіста. - 2013. - № 2. - С. 11-15

13. Ступак Ю. Тимчасове ввезення (вивезення) товарів // Справочник економіста. - 2015. - № 10. - С. 22-26 24.
14. Співак І.В. Митний режим як різновид адміністративного-правового режиму // Часопис Київського університету права. – 2013. - №3
15. Тютюнник О.О. Проблемні питання правового регулювання митних режимів в Україні // Митна справа. – 2012. - №5
- 16 Шульга М.Г. Митні режими та їх особливості // Проблеми законності. – 2014. – / Вип. 70